

Minder mestafvoer met minder fosfaat in veevoer

De komende jaren scherpt de overheid de fosfaatgebruiksnormen verder aan. In 2015 moet dit uitkomen op fosfaatevenwichtsbemesting. Zonder aanpassing van de bedrijfsvoering betekent dit voor veel intensieve melkveebedrijven al vanaf 2009 verplichte mestafvoer. Dit leidt tot extra mestafzetkosten, extra aanvoer van kunstmeststikstof en mogelijk opbrengstderiving van het gewas. Een oplossing is krachtvoer aankopen met minder fosfaat. Hierdoor daalt de excretie en daarmee de verplichte mestafvoer.

Voor een gemiddeld bedrijf met 70 % grasland moet de fosfaatbemesting tot 2015 met ca. 15 kg per ha afnemen. Dit komt overeen met zo'n 8 kuub mest. Een bedrijf van 40 ha zit daarmee dus al snel op € 4.000 per jaar aan extra kosten. Belangrijke vraag voor veehouders die mest moeten afvoeren is dus: 'hoe kan ik mijn mestafvoer verminderen?'

Agrifirm heeft een standaardvoer met laag fosforgehalte in het assortiment.

Bedrijfsspecifiek of forfaitair?

Voor de berekening van de fosfaatexcretie kan een melkveehouder kiezen uit een forfaitaire excretie of een bedrijfsspecifieke excretie (BEX, Excretiewijzer van Koeien & Kansen). De bedrijfsspecifieke berekening is vooral interessant wanneer een veehouder met forfaitaire excretie verplicht mest moet afvoeren én de bedrijfsspecifieke stikstof-

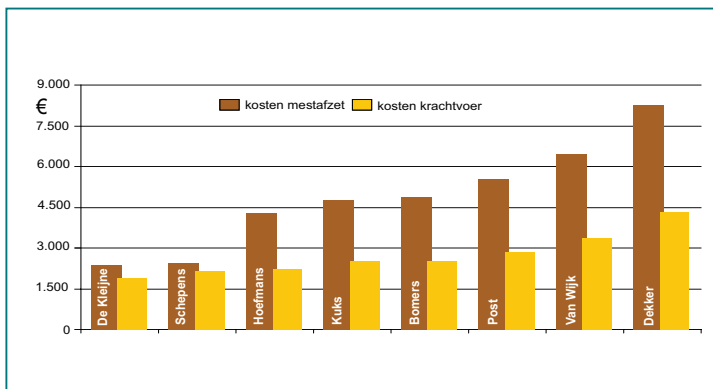
en fosfaatexcretie lager is dan de forfaitaire excretie. Koeien & Kansen heeft daarmee inmiddels al veel ervaring opgedaan.

Koe kan met minder fosfaat toe

Nederlandse rantsoenen (met veel gras) zijn in de regel (te) fosfaatrijk. Sturen op minder fosfaat in voedermiddelen is daarom mogelijk. Bijvoorbeeld door het aandeel snijmaïskuil te verhogen ten koste van graskuil. Verder kunnen melkveeouders bij het voeren van bijproducten letten op een hoge VEM-P-verhouding. Met deze maatregelen daalt het fosfaatgehalte van het rantsoen, maar blijft het fosfaataanbod nog steeds ruim voldoende. Een andere serieuze optie is het verlagen van het fosforgehalte van de mengvoeders. Hoewel zeer effectief, overwegen veehouders dit maar zelden omdat ze bang zijn voor hogere krachtvoerkosten.

Mengvoerspoor effectief...

Voor Koeien & Kansen onderzocht mengvoederfabrikant Agrifirm wat de mogelijkheden zijn voor verlagen van het fosforgehalte in mengvoeders en wat daarvan de kosten zijn. Het blijkt mogelijk om het fosforgehalte van mengvoer met zo'n 1,5 á 2,0 gram per kg droge stof te verlagen. Bij een krachtvoergift van 2.000 kg per koe per jaar betekent dit dus een vermindering van 3 tot 4 kg fosfor, is 6,6 tot 9,2 kg fosfaat, per koe per jaar. De kosten om het fosforgehalte te verlagen zijn afhankelijk van de grondstoffenprijzen. In mei 2008 kostte een verlaging van ca. twee gram

Figuur 1. Bedrijfsspecifieke kosten voor aankoop van fosforarm mengvoer (-1,5 gram/kg) met prijspeil november 2008 en de kosten van alternatieve mestafvoer (van de met mengvoer te besparen fosfaat) van de Koeien & Kansen-bedrijven.

fosfor per kg droge stof voor standaard A-brok € 0,70 per 100 kg en in november € 1,30 per 100 kg. Hoe dit per Koeien & Kansen-bedrijf uitpakt ziet u in figuur 1.

... en kosteneffectief

Uitgaande van de kosten in november 2008 kost fosforarm mengvoer ongeveer € 26 per koe per jaar (= 2.000 kg x € 1,30/100 kg). Dit bespaart 6,6 tot 9,2 kg fosfaat, dus ongeveer 3,5 tot 5 kuub mest. Bij een afzetprijs van € 12,50 per kuub kost dit € 46 tot € 64 per

koe per jaar. Verlaging van de fosfaatexcretie via het krachtvoer is, afgezet tegen de mestafzetkosten voor dezelfde hoeveelheid fosfaat, dus niet alleen effectief, maar ook kosteneffectief. In dit rekenvoorbeeld is het voordeel € 20 tot € 38 per koe per jaar.

Léon Šebek, Animal Sciences Group
Leo Tjoonk, Agrifirm

Sfeerimpressie tweedaagse in Friesland

Op 11 en 12 november kwamen alle Koeien & Kansen-veeouders bij elkaar in Friesland. Doel van deze jaarlijkse tweedaagse was informeren, discussiëren en genieten. We hebben het onderzoek van het afgelopen jaar besproken en de kansen voor praktijk én beleid, ook richting Brussel. Vervolgens is gediscussieerd over het onderzoek van het komende jaar. Dat betreft onder andere werken met een bedrijfsspecifieke fosfaatnorm, gebaseerd op de berekende onttrekking via 'BEX'. Tussen de discussies door was voldoende gelegenheid om ontspannen met elkaar om te gaan.

De reden om in Friesland bij elkaar te komen, was dat iedereen nieuwsgierig was naar de ontwikkeling van het bedrijf van Sjoerd Miedema. De Koeien & Kansen-veehouder bij Heerenveen is met een flinke uitbreidingsslag bezig. Zo bouwt hij een stal voor 350 koeien. Zijn motto: "Massa is kassa". Sjoerd en zijn adviseur Jappie Rijpma lichtten de strategie van het bedrijf toe en de kansen en bedreigingen. Een kans is om efficiënter meer melk te produceren vanuit de vrij extensieve uitgangssituatie. Bedreigingen zijn bijvoorbeeld een lage melkprijs en een hoge rente, die het moeilijk maken om de hoge financieringslast te dragen. Want de investeringen (onder andere nieuwe stal) zijn erg hoog. De uitdaging voor Sjoerd Miedema is om in 2009 technisch en economisch goed te draaien.

De nieuwe stal in aanbouw, met het melklokaal, voorzien van een 2x26-swing-over melkstal.

Mestscheider De Marke staat!

De mestscheider staat op een plateau. Vanaf het plateau valt de dikke fractie nu nog in een kiepwagen. Binnenkort komt er een sleuvsilo voor de opslag van de dikke fractie.

In groeiseizoen 2009 wil De Marke bemesten met de fracties van gescheiden mest. Daarvoor is in de eerste week van december een mestscheider afgeleverd. De dikke fractie, met een relatief hoog fosfaatgehalte, is een mooi rul product. Het zakt nauwelijks in en er komt geen vocht meer uit. Het wordt nu spannend wat de gehalten en de kosten zijn. In ieder geval moet duidelijk worden wat de waarde bij de bemesting is en wat de waarde is bij afvoer van de dikke fractie. Met het aanscherpen van de fosfaatnormen zullen immers steeds meer bedrijven fosfaat moeten afvoeren.